

Ciktāl patērētājs ir tiesīgs lietot preci atteikuma tiesību periodā?

Autors Andrejs Vanags

Piektdiena, 23 jūlijs 2021 14:05 - Pēdējās izmaiņas Piekdiena, 23 jūlijs 2021 16:35

Avots: [RoseBox](#) no [Unsplash](#)

Patērētāji arvien biežāk izmanto iespēju iegādāties preces un pakalpojumus internetā un likumsakarīgi, ka pieaug gan atteikuma tiesību izmantošanas gadījumu skaits, gan arī ar to saistītu strīdu skaits. Daļa no šiem strīdiem rodas sakarā ar preču lietošanu 14-dienu garajā atteikuma tiesību periodā - gan jautājumā par to ciktāl patērētājam ir atļauts lietot preci, gan saistībā ar atteikuma tiesību zaudēšanu. Ko par to saka likums?

Parasti patērētājs ir tiesīgs izmēģināt preci, bet ne vairāk, kā tas būtu atļauts darīt veikalā

Neskaitot dažus izņēmumus (sk. zemāk), **likums nepārprotami piešķir patērētājam tiesības izmēģināt preci atteikuma tiesību periodā**. Tomēr, likums arī uzliek patērētājam atbildību par preces vērtības samazināšanos, ja prece izmantota citā nolūkā, nevis tās rakstura, īpašību un darbības noskaidrošanai.

Tas nozīmē, ka:

- no vienas puses, tirgotājiem, kuri nodarbojas ar distances tirdzniecību **ir jārēķinās ar to, ka patērētāji izmēģinās saņemtās preces un ar nepieciešamību veikt darbības atpakaļ saņemto preču sakārtošanai pirms pārdošanas nākamajam patērētājam, piemēram, tīrīšanu un/vai dezinfekciju**

- no otrās puses, jau saņemot preci, patērētājam jārīkojas ar pienācīgu rūpību un jāatceras, ka pēc atteikumu tiesību izmantošanas un preces atdošanas atpakaļ, tirgotājs šo preci mēģinās pārdot atkal citam patērētājam. Lai nesamazinātu preces vērtību un neradītu tirgotājam

Ciktāl patērētājs ir tiesīgs lietot precī atteikuma tiesību periodā?

Autors Andrejs Vanags

Piektdiena, 23 jūlijs 2021 14:05 - Pēdējās izmaiņas Piektdiena, 23 jūlijs 2021 16:35

nevajadzīgus izdevumus, likums ļauj patērētājam izmantot precī atteikuma tiesību termiņa laikā **preces rakstura, īpašību un darbības noskaidrošanai tiktāl, ciktāl to būtu atļauts darīt parastajā veikalā**

Piemēram, patērētājam, kurš iegādājās internetā apģērbu vai apavus ir atļauts tos uzlaikot, bet viņš nedrīkstētu tos valkāt ārpus mājas, noņemt birkas u.c. Savukārt, patērētājam, kurš iegādājies dronu, būtu atļauts to izņemt no iepakojuma, apskatīt, ieslēgt, veikt nelielu izmēģinājuma lidojumu, bet nebūtu atļauts veikt pilnvērtīgus lidojumus, it īpaši ārpus mājas.

Uzmanību! Preču izmantošana lielākā apjomā, nekā tas būtu atļauts parastajā veikalā neatņem patērētājam iespēju izmantot atteikuma tiesības, tomēr tas dod tirgotājam tiesības prasīt patērētājam zaudējumu atlīdzību par preces vērtības samazināšanos.

Lai izvairītos no zaudējumiem, iesakām patērētājiem, kuri pieļauj iespēju izmantot atteikuma tiesības, izrādīt pienācīgu rūpību, piemēram:

- atvērt preces iepakojumu akurāti, lieki to nebojājot;
- apdomāt ciktāl precī būtu atļauts izmantot parastajā veikalā un nepārkāpt šo robežu;
- pirms preces sūtīšanas atpakaļ, pārbaudīt vai iepakojumā salikti visi piederumi, instrukcijas un tml., kas bija piegādes brīdī.

Dažos gadījumos patērētājs, atverot iepakojumu, zaudē atteikuma tiesības

Patērētājiem ir jāņem vērā, ka atsevišķos izņēmuma gadījumos preču izmēģināšana novedīs pie atteikuma tiesību zaudēšanas. Tas notiks, ja:

1. patērētājs ir atvēris iepakojumu precei, kuru veselības un higiēnas apsvērumu dēļ nevar atdot atpakaļ;
2. patērētājs ir atvēris audioierakstu vai videoierakstu, vai datorprogrammu iepakojumu.

Teiktais nozīmē, ka patērētājam ir atteikuma tiesības ir tikai līdz brīdim, kad augstāk minēto preču iepakojums tiek atvērts.

Ciktāl patērētājs ir tiesīgs lietot precī atteikuma tiesību periodā?

Autors Andrejs Vanags

Piektdiena, 23 jūlijs 2021 14:05 - Pēdējās izmaiņas Piektdiena, 23 jūlijs 2021 16:35

Sakarā ar to, ka praksē tirgotāji nereti piemēro izņēmumu attiecībā uz veselības un higiēnas apsvērumiem nepamatoti, nepieciešams atgādināt, ka atbilstoši [Eiropas Savienības tiesas spriedumam](#), šis izņēmums attiecas tikai uz precēm:

- kuras pēc sava rakstura ir tādas, kuras veselības un higiēnas apsvērumu dēļ nevar atdot atpakaļ un
- kuru iepakojums atbilst mērķim, ņemot vērā veselības aizsardzības un higiēnas apsvērumus.

Piemēram, Eiropas Savienības tiesa atzina, ka šis izņēmums nav attiecināms uz matračiem, jo "viesnīcās vienu un to pašu matraci pēc kārtas izmanto vairākas personas, ka pastāv lietotu matraču tirgus un ka lietotus matračus var pastiprināti iztīrīt". No tā izriet, ka izņēmums ir attiecināms tikai uz noteiktām preču grupām, piemēram, lūpukrāsas, higiēnas paketes un tml. Patērētāju strīdu risināšanas komisija lēma, ka izņēmums nav attiecināms arī uz elektriskajiem skuveklītiem un katliem.

Ja iegādāta prece ir nekvalitatīva

Nereti rodas arī situācijas, kad patērētājs izmēģinājis precī un sācis to lietot, vēl atteikuma tiesību periodā konstatē, ka prece ir nekvalitatīva.

Šajā gadījumā patērētājam ir iespēja izvēlēties:

- izmantot atteikuma tiesības vai
- izmantot tiesības neatbilstības līguma noteikumiem gadījumā.

Abiem risinājumiem ir gan savas priekšrocības, gan arī savi trūkumi.

Atteikuma tiesību izmantošana ir nedaudz vienkāršāka, bet patērētājam nāksies segt preces atpakaļsūtīšanas izdevumus un jāuzņemas risks, ka nāksies kompensēt preces vērtības samazināšanos, ja prece tika lietota pārmērīgi (sk. augstāk).

Izmantojot savas tiesības preces neatbilstības līguma noteikumiem gadījumā patērētājam nevarēs uzreiz atcelt pasūtījumu un prasīt naudas atmaksu - vispirms viņam iespēja pēc savas

Ciktāl patērētājs ir tiesīgs lietot preci atteikuma tiesību periodā?

Autors Andrejs Vanags

Piektdiena, 23 jūlijs 2021 14:05 - Pēdējās izmaiņas Piektdiena, 23 jūlijs 2021 16:35

izvēles prasīt trūkuma novēršanu vai preces apmaiņu pret jaunu bez maksas. Tomēr neatbilstības gadījumā preces nosūtīšana atpakaļ notiek uz tirgotāja rēķina, kā arī patērētājam nevar likt maksāt par preces vērtības samazināšanos.

Tas, kuru iespēju patērētājam būs izdevīgāk izvēlēties ir atkarīgs no konkrētas lietas apstākļiem, tādēļ neskaidrību gadījumā aicinām konsultēties ar Patērētāju interešu aizstāvības asociācijas un Patērētāju tiesību aizsardzības centra speciālistiem.